

1red18054

27-04-2007, NOS, Gesprek met de Minister-president, N.2, 22.50 uur

GESPREK MET DE MINISTER-PRESIDENT, NA AFLOOP VAN DE MINISTERRAAD, OVER DE VOORJAARSNOTA EN DE KONINKLIJKE FAMILIE

VAN DE GRAAF:

Nederland heeft daar waar mogelijk in een korte broek in de tuin gezeten. Heeft u nog overwogen het hele kabinet naar het Catshuis te verhuizen en in de tuin te gaan vergaderen.

BALKENENDE:

Nee. U doelt natuurlijk op de lange vergadering. We zijn trouwens wat later begonnen. Er moesten ook nog een aantal andere zaken besproken worden. Maar we hebben vanuit de trêvezaal wel gezien dat het buiten prachtig weer was en ik wens iedereen geluk die vandaag lekker buiten heeft kunnen zitten.

VAN DE GRAAF:

Dat leidde niet tot de conclusie 'we maken er een korte dag van.' Maar het ging ook over een paar pijnpunten. Er zijn wat tegenvallers. 2½ miljard minder baten uit het aardgas Waar komt nu zo'n tegenvaller opeens vandaan?

BALKENENDE:

Er zin twee belangrijke factoren. In de eerste plaats hebben we een zachte winter gehad. Dat heeft te maken met opbrengsten. Maar ook de olieprijs. Als die op een gegeven moment lager is dan vertaalt dat zich in aardgas opbrengsten. Vorig jaar hebben daar juist de positieve kant van gezien. toen ging het juist nogal fors de lucht in et de olieprijsen. Nu ligt het wat anders als vorig jaar en heb je heel snel weer tegenvallers.

VAN DE GRAAF:

Nu zat u eind januari te formeren, begin februari. Daar kwamen geen winterjassen aan te pas. December en november hadden we al gehad. We hadden het grootste deel van de winter al gehad. U wist al lang dat het een waardeloze winter was en dat we geen aardgas gingen verstopen. Dan zou je denken: in die formatiebesprekingen hebt u die tegenvaller alvast meegenomen.

BALKENENDE:

Ja, maar toen had je wel een beeld van wat er stond aan tegenvallers en extra kosten op departementen. De bekende brief ging toen over 800 miljoen. We zijn nu een tijdje verder en nu word alles in kaart gebracht. Waar is sprake van tegenvallers. Dit is er een van. Je kunt niet alles op dat moment weten, want de gegevens waar we nu over beschikken hadden we toen nog niet.

VAN DE GRAAF:

Ja, maar we hoorde elke dag de weerman praten over een van de warmste winters van de eeuw. Dan kan je toch op je vingers narekenen dat die aardgasbaten niet gaan meevallen dit jaar?

BALKENENDE:

Als je in januari bezig bent met formeren weet je niet wat nog kan gebeuren in februari of zelfs maart. Dat is een beetje lastig. Je gaat niet begrotingsbeleid voeren aan de hand van de temperatuur in januari of februari.

VAN DE GRAAF:

Maar de helft van de winter is dan voorbij.

BALKENENDE:

Nee, het gaat erom dat we nu bezig zijn met de begroting 2008. We zijn al bezig met de voorbereiding van de Voorjaarsnota die voor 1 juni naar de Tweede Kamer moet. In het kader van al die financiële afwegingen die je hebt te maken wordt nu in kaart gebracht hoe we er voor staan. Dan is dit het beeld van dit moment, want straks in de zomer krijg je verdere berekeningen van het CPB. Dan heb je een beter zicht van wat er allemaal speelt en dan gaan we in augustus de definitieve knopen doorakken ten aanzien van de begroting van volgend jaar.

VAN DE GRAAF:

Maar nu het plaatje van vandaag, Dan zien we op Volksgezondheid nog een andere tegenvaller. Daar komen ze 1,6 miljard tekort. Is dat nou een lijk dat uit de last komt vallen of heeft er iemand slecht zitten te rekenen in februari.

BALKENENDE:

Er komt nu een beeld naar voren dat we een aantal maanden geleden nog niet zo scherp hadden. Dat hangt ook samen met gebruik van allerlei regelingen. Dat zijn ook effecten van voorgaande jaren. Op een gegeven moment wordt dat zichtbaar. Dat zien we dus nu. Dit zijn gegevens waar je niet zomaar aan voorbij kunt gaan. Dan is het thema zorg een van de onderwerpen geweest dat natuurlijk heeft geleid tot overleg tussen minister Bos en Klink. Ze zijn er ook uitgekomen. Dat zal ook allemaal worden gepresenteerd ietsje later in het jaar.

VAN DE GRAAF:

Maar hoe kan het nou zo lang in de kast liggen en er nu pas uitkomen? Is het nou waar dat dat een lijk in de kast is? Dat iemand het weg heeft gefrommeld en maar heeft laten liggen tot iemand het ziet?

BALKENENDE:

Die conclusie wil ik helemaal niet trekken. Ik weet ook niet hoe dat is gelopen. Ik constateer nu dat we in een fase zitten dat allerlei zaken helder worden. Het zou best wel eens zo kunnen zijn dat er stras ook weer meevallers gaan ontstaan. Dat weet je ook nog niet. Daarom zeg ik ook dat we in de zomer verder berekeningen gaan maken.

VAN DE GRAAF:

U vindt niet dat u te optimistisch hebt zitten schatten en berekenen tijdens de formatie?

BALKENENDE:

Die tegenvallers die we nu hebben, daar sluiten we onze ogen ook niet voor. We hebben ook gezegd dat we oplossingen moeten vinden voor deze problemen. Een deel van de financiële problematiek lossen we op in het lopende begrotingsjaar, nu in 2007. Een deel in de komende jaren. Er stonden een paar dingen voor ons voorop. We hebben gezegd dat we in 2011 een structureel overschot op de begroting willen hebben van één procent. Dat is van belang omdat je wilt dat de overheidsfinanciën goed op orde zijn. Daar houden we aan vast. Het tweede dat we hebben gezegd is dat we willen dat elk jaar een beter begrotingssaldo is. Dat er elk jaar een hoger overschot si op die begroting.

VAN DE GRAAF:

Komt het goed uit dat dat nu zo slecht begint op min 0.7. Dan is het makkelijker om volgend jaar een beter saldo te maken.

BALKENENDE:

Ik had natuurlijk ook liever een ander cijfer gehad. Maar dit is de realiteit van dit moment. Volgend jaar gaan we gelukkig weer naar de plus. Dat is ook nodig. We hebben gezegd dat de spelregels die we voor ons zelf hebben vastgesteld, daar houden we aan vast. Daarom ben ik eerlijk gezegd wel tevreden zoals het nu is opgelost. Niet alles in een jaar oplossen, want dat leidt tot draconische maatregelen. Maar wel onder ogen zien wat je moet doen.

VAN DE GRAAF:

Het vorige kabinet zei u: Als er hier vandaag pijn is gaan we het vandaag nemen, schuiven we het niet vooruit.

BALKENENDE:

Maar de vraag is wel even of je nu de problematiek die zich nu ineens aandient, of je die nu ook in dit ene jaar moet doen. Dan zou dat betekenen dat je hele forse maatregelen moet nemen in een lopend begrotingsjaar. Moet u eens nagaan: mensen gaan uit van het budget dat men dit jaar heeft te besteden. Je kan niet zomaar zeggen: we gaan in budgetten van instellingen schrappen.

VAN DE GRAAF:

Meneer Balkenende, dat is precies wat u een paar jaar gedaan hebt in vorige kabinetten. Dat legt u ook uit aan de bevolking.

BALKENENDE:

Als we nu een praten over mijn eerdere kabinetten, bijvoorbeeld het jaar 2003. U heeft gelijk, toen hadden we te maken met een begrotingstekort van meer dan drie procent. Toen hebben we een miljard aan ombuigingen gehad. Het is natuurlijk niet zo dat al die ombuigingen in één jaar worden toegepast. Het hing ook samen met meerjaren maatregelen. Je kunt niet alles in een jaar doen. We hebben toen wel forse maatregelen moeten nemen. Wat ons nu voor ogen staat is op een goede, zorgvuldige manier de zaak aanpakken. Daar niet aan voorbij gaan, maar wel met behoud van de doelen die je hebt gesteld. Dat doen we.

VAN DE GRAAF:

Einddoel blijft één procent plus in 2011?

BALKENENDE:

Ja.

VAN DE GRAAF:

Ander onderwerp. Vandaag de verjaardag van de Prins van Oranje. Maandag Koninginnedag. Viert u het?

BALKENENDE:

Ik vier het.

VAN DE GRAAF:

Viert u het zoals u het vroeger vierde?

BALKENENDE:

Zoals ik het vroeger vierde in mijn jonge jaren dat was natuurlijk het bekende werk: lampions, noem alles maar op. 's Avonds dan, overdag had je sportwedstrijden. Ontzettend leuk. Dit is een dag voor mij ook voor mijn eigen gezin. Ik hoop dat heel veel mensen heel veel plezier hebben op deze dag. Het wordt mooi weer. Koninginnedag is altijd een dag van feest voor iedereen.

VAN DE GRAAF:

Ik krijg soms het idee dat Koninginnedag in sommige delen van het land ook op een enorm drinkfestijn is uitgelopen, in plaats van juist eens met je burens praten en met je kinderen naar leuke wedstrijden gaan. Beleeft u dat ook zo of vindt u het wel meevallen?

BALKENENDE:

Toen ik student was heb ik heel vaak Koninginnedag gevierd in Amsterdam zelf. Dat was buitengewoon gezellig. Wat u zegt: een glas bier of wijn drinken kan heel erg gezellig zijn, maar gewoon een beetje nadenken. Maar dat geldt niet alleen voor Koninginnedag, maar voor altijd.

VAN DE GRAAF:

Even over de Prins en de positie van de Oranjes in het algemeen. Er zijn een paar grote enquêtes geweest, het beeld is vrij eenduidig: de Koningin en de Prins zijn populairder dan een paar jaar geleden. Maxima is populairder, het koningschap is populair. Er is eigenlijk maar een ding dat echt niet past in dat beeld en dat is dat de helft van Nederland vindt dat Maxima op de dag dat ze Koningin wordt nog maar één paspoort mag hebben. Voorziet u daar een probleem?

BALKENENDE:

Ik geloof dat we dan ook heel goed onder ogen moeten zien hoe de positie van Prinses Maxima is. U weet dat Argentinië een land is waarin je geen afstand kan doen van je nationaliteit. Ik vind dan dat we op moeten passen om in de vraagstelling van een onderzoek zo mar te zeggen 'vindt u dat...' terwijl je eigenlijk eerlijk moet zijn in je vraagstelling. Prinses Maxima heeft gewoon te maken met de situatie van Argentinië. Die laat gewoon niet toe dat je afstand doet van je nationaliteit. Dat is het probleem. Het zou goed zijn als ook in onderzoeken dat wat duidelijker naar voren zou komen.

VAN DE GRAAF:

Ziet u kans om dat politiek te blijven uitleggen aan een bevolking die meer en meer lijkt te neigen naar dat sentiment van één paspoort is ruim voldoende?

BALKENENDE:

Laat ik beginnen te zeggen dat Prinses Maxima populair is. Ze doet haar werk goed met enorme inzet. Ze speelt haar rol binnen de Koninklijke familie. Daar wordt ze om gewaardeerd. Dat blijkt ook uit het onderzoek dat u noemt. Dan denk ik: laten we gewoon blij zijn dat we een Koninklijke familie hebben die zo in de samenleving staat, zo actief is, zeer betrokken. Dat staat dan voorop. Wat betreft een onderwerp zoals dit zeg ik: laten we heel goed kijken hoe de situatie is. Er zitten ook gewoon allerlei juridische vragen aan vast. Voor het overige: op deze dag past een gelukwens in de richting van de Prins van Oranje. Ik hoop dat hij een hele fijne dag heeft gehad met zijn familie, met zijn gezin. Het is natuurlijk een mijlpaal als je 40 jaar mag worden. Dat met drie gezonde dochters. Een Prins die heel veel doet op tal van terreinen: watermanagement, betrokkenheid bij de samenleving, sport. Dan mag je wel eens zeggen: mooi dat deze verjaardag zo gevierd kan worden.

VAN DE GRAAF:

Bent u in het bezit van de Nederlandse vlag?

BALKENENDE:

Ik heb een Nederlandse vlag.

VAN DE GRAAF:

Hangt die maandag?

BALKENENDE:

Ik denk het niet omdat de vlaggenstok laatst kapot is gegaan. Ik heb nog geen nieuwe.
(letterlijke tekst, ongecorrigeerd, TO)